

רע"פ 4593/20 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 4593/20

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה ב-ענ"פ 34713-02-20 מיום 20.5.2020 שניתן על ידי סגן הנשיא א' אליקים, והשופטות ת' נאות-פרי ור' בש

בשם המבקש: עו"ד רחל דניאלי

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (סגן הנשיא א' אליקים, והשופטות ת' נאות-פרי ור' בש) בענ"פ 34713-02-20 מיום 20.5.2020, בגדרו התקבל ערעור המשיבה על גזר דינו של בית משפט השלום לנוער בחיפה (השופטת הבכירה ע' בן-לוי), בת"פ 73240-12-18 מיום 1.1.2020.

2. כעולה מכתב האישום המתוקן שהוגש נגדו, המבקש, יליד שנת 2001, עמד לדין בארבעה אישומים שעניינם ביצוע עבירות מין באמצעות רשת האינטרנט בעת שהיה בן 15 שנים, בין התאריכים 23.11.2016-24.2.2017.

על פי המתואר בכתב האישום המתוקן, המבקש הציג עצמו בהזדמנויות שונות בפני חמישה קטינים בגילים שבין 9 ו-13.5, באמצעות תוכנת ה"סקייפ", כנערה בת 14, ניהל עמם התכתבויות בעלות תוכן מיני, ביקש מכמה מהם לצלם עצמם עירומים, ומאחרים ביקש כי יבצעו מעשים מיניים בפניו.

בתמצית יאמר, כי על פי המתואר באישום הראשון, החמור מבין האישומים, פנה המבקש לא', קטין שהיה אותה עת בן 13.5, וביקש ממנו בהזדמנויות שונות להתפשט ולצלם עצמו כשאיבר מינו וישבנו חשופים, וכן לאונן מול המצלמה. בהמשך הורה המבקש גם לאחיו הצעיר של א', שהיה אותה עת בן 9, להוריד את בגדיו, ובעת שהיו השניים ערומים הורה לא' להכות בישבנו של אחיו. בהזדמנויות נוספות הורה המבקש לא' לגעת באיבר מינו של אחיו; לשפשף את איבר מינו של אחיו עד שיגיע לפורקן מיני; להגיע בעצמו לפורקן מיני, למרוח את זרעו על גופו ולצלם עצמו כשהוא מתקלח. כל זאת תוך איומים והפחדות שאם לא יעשו כן, ימות האח הצעיר והעולם יגיע לקיצו.

במקרה נוסף הורה המבקש לא' להניח את איבר מינו בין ישבניו של אחיו הצעיר אל מול המצלמה, באיום שאם לא יעשה כן יגיע קץ העולם וא' ימות. א' המפוחד ביצע את המעשה, אך המבקש לא הסתפק בכך והודיע לאחים כי יש לבצע את המעשה בשנית כדי להציל את העולם, והאחים שבו על המעשה.

למחרת היום, דרש המבקש, בין היתר, כי א' ישפשף את איבר מינו עד שיגיע לפורקן ואז יחדיר את איבר מינו לישבנו של אחיו, תוך מצג שלפיו "הדבר נדרש לטובת הצלת העולם". משסירב א' לדרישתו, אמר לו המבקש כי "אנשים זרים באים לחטוף אותו". נוכח חששם, הסכימו השניים להתפשט ולהתחבק בעודם עירומים למשך זמן מה.

לאור האמור, הועמד המבקש לדין בגין עבירה של ניסיון לגרם מעשה סדום, לפי סעיף 347(ב) בנסיבות סעיפים 345(ב)(1), 345(א)(1) ו-350, וסעיף 25 לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ריבוי עבירות של גרם מעשה מגונה, לפי סעיף 348(ב) בנסיבות סעיפים 345(ב)(1), 345(א)(1) ו-350 לחוק העונשין; ריבוי עבירות של גרם מעשה מגונה, לפי סעיף 348(ב) בנסיבות סעיפים 345(ב)(1), 345(א)(2) ו-350 לחוק העונשין; ריבוי עבירות של ניסיון לגרם מעשה מגונה, לפי סעיף 348(ב) בנסיבות סעיפים 345(ב)(1), 345(א)(2) ו-350 לחוק העונשין; וריבוי עבירות של הטרדה מינית לפי סעיפים 3(א)(4), (6)(א) סיפא, ו-5(א) רישא לחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998.

נוכח הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, קבע בית משפט השלום לנוער כי המבקש ביצע את העבירות שיוחסו לו. בהמשך לכך, נקבע דיון בשאלת הרשעתו, לפי סעיף 24 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער), והמבקש הופנה לשירות המבחן לשם קבלת תסקיר בעניינו.

3. בשני התסקירים שהוגשו, העריך שירות המבחן כי העבירות נעברו בעת שהיה המבקש מצוי במצוקה נפשית עקב חרם ובידוד חברתי. שירות המבחן המליץ להימנע מהרשעת המבקש, נוכח סיכויי שיקומו הגבוהים ושילובו בהליך טיפולי; כמו גם הערכתו כי צו מבחן, בשילוב עונש של שירות לתועלת הציבור, ופיצויים לנפגעי העבירה, צפויים להיות גורם הרתעה משמעותי עבורו.

4. בגזר דינו, קבע בית משפט השלום לנוער, כי ביצוע עבירות מין באמצעות רשת האינטרנט הוא בעל פוטנציאל נזק רב, המצדיק התייחסות עונשית מחמירה.

עם זאת, נשקלו לקולא השיהוי בהעמדת המבקש לדין - למעלה משנתיים לאחר שנעברו העבירות על ידו; מעצרו של המבקש עד להגשת הצהרת תובע בעניינו, כשנה ותשעה חודשים לפני שהוגש כתב האישום נגדו; ההליך הטיפולי הממושך שעבר ושעתיד היה לעבור, כעולה מתסקיר שירות המבחן; גילו הצעיר בעת ביצוע העבירות; והודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן תוך חיסכון בזמן שיפוטי, וויתור על העדת קורבנות העבירה הצעירים.

נוכח האמור, קיבל בית משפט השלום לנוער את המלצת שירות המבחן להימנע מהרשעת המבקש, והחליט לנקוט בדרכי טיפול בעניינו, לפי סעיף 26 לחוק הנוער.

במסגרת זו נקבע, כי המבקש יהיה בפיקוחו של קצין מבחן למשך תקופה של שנה וחצי שבה ימשיך בטיפול קבוצתי ופרטני; יבצע 100 שעות שירות לתועלת הציבור; וישלם פיצוי לנפגעי העבירות בסכום כולל של 35,000 ש"ח.

5. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המשיבה על אי-הרשעת המבקש.

דעת הרוב (מפי סגן הנשיא א' אליקים ובהסכמת השופטת ר' בש) עמדה תחילה על כך כי הן שירות המבחן הן בית המשפט לנוער, לא נימקו מהן נסיבותיו הקונקרטיות של המבקש המצדיקות את ההימנעות מהרשעתו, להבדיל מהקלה בעונשו.

בקשת המבקש לקבלת תסקיר נוסף מאת שירות המבחן, שיתמקד בשאלת הרשעתו - נדחתה, ונקבע כי מדובר ב"שאלה ערכית ונורמטיבית", שהכרעה בה דורשת איזון בין שיקולים ואינטרסים רחבים יותר מאלו ששוקל שירות המבחן.

בנסיבות דנן, נקבע כי האינטרס הציבורי מחייב את הרשעת המבקש. זאת נוכח חומרתן של העבירות המיוחסות לו ומשכן; גילם הצעיר של הקורבנות; החשיבות שבהעברת מסר לנפגעי העבירה שלפיו בית המשפט רואה בחומרה את שנעשה להם; והצורך בהרתעת הרבים מפני ביצוע עבירות דומות.

עוד נקבע כי המבקש לא הוכיח באופן קונקרטי כי יהיה בהרשעה כדי לפגוע בסיכויי שיקומו, וכי מכל מקום, יש ביכולתו לפנות לגורמים המוסמכים בבקשה למחיקת הרשעה, בנסיבות המתאימות, בהתאם לחוק המרשם הפלילי ותקנות השבים, התשמ"א-1981.

6. מנגד, דעת המיעוט (השופטת ת' נאות-פרי) סברה כי אין להרשיע את המבקש. לשיטתה, במסגרת השיקולים העשויים להצדיק את אי-ההרשעה, יש להביא בחשבון את השיהוי בהעמדת המבקש לדין; מעצרו בגיל 15

למשך 7 ימים; וההליך השיקומי המשמעותי והממושך שעבר. הודגש, כי הן מעצרו הן ההליך השיקומי שעבר מאיינים את הצורך בהרתעתו האישית מפני ביצוע עבירות דומות, וכי צו מבחן עשוי למלא את החסר בהרתעתו; ואילו השיהוי הניכר בהגשת כתב האישום מפחית במידה ניכרת את שיקולי הרתעת הציבור. עוד הודגש, כי שיקולי השיקום גוברים במקרה זה על שיקולי הגמול וההרתעה.

עוד צוין, כי נסיבות אישיות יכולות להצדיק ביטול הרשעה אף בעבירות חמורות; כי הרשעת המבקש עשויה למנוע ממנו להתנדב לצה"ל; וכי יש ליתן משקל רב בנסיבות הענין להמלצת שירות המבחן.

לאור כל האמור, הוחלט בדעת רוב להרשיע את המבקש בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן.

7. מכאן הבקשה שלפניי, במסגרתה טוען המבקש כי יש לבטל את הרשעתו בדיון, שכן לשיטתו היא התבססה כל כולה על חומרת העבירות שביצע, תוך התעלמות מנסיבותיו האישיות, ובכללן, השיקום הממושך והמשמעותי שעבר, והשיהוי בהגשת כתב האישום נגדו.

עוד נטען, כי לא היה מקום להימנע מקבלת תסקיר נוסף משירות המבחן בשאלת הרשעתו של המבקש; וכי ההרשעה עלולה לפגוע בשיקומו, ביכולתו להתנדב לצה"ל או לשירות הלאומי, ובאפשרותו לעסוק בעתיד בעיסוקים מקצועיים שונים.

לבסוף נטען, כי מקרה זה מצדיק את התערבותו של בית משפט זה ב"גלגול שלישי", שכן קביעות בית המשפט המחוזי משליכות על מקרים רבים אחרים שבהם שיקולי שיקום של קטינים יידחקו מפני חומרת מעשיהם.

8. דין הבקשה להידחות.

כידוע, רשות לערער "בגלגול שלישי" תינתן רק במקרים חריגים שבהם מתעוררת שאלה משפטית בעלת חשיבות ציבורית, או כאשר עולה חשש ממשי כי למבקש נגרם עיוות דין או אי צדק קיצוני (רע"פ 3565/20 לביא נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (14.6.2020)).

הבקשה דנן אינה נמנית עם מקרים חריגים אלו. חרף ניסיונו של המבקש להציג את עניינו הפרטני כבעל השפעה רוחבית, הרי שעיון בפסק דינו של בית המשפט המחוזי מעלה כי אין בו אלא יישום של ההלכות שנקבעו בבית משפט זה על נסיבותיו הפרטניות של המבקש.

9. למעלה מהצורך, איני סבור כי נפל פגם בהרשעתו של המבקש, אף על רקע נסיבותיו האישיות.

למרבה הצער, דומה כי עבירות מין באמצעות רשת האינטרנט בכלל, וכלפי קטינים בפרט, הפכו ל"מכת מדינה" ממש. עבירות אלו פוגעות בשלמות גופם ונפשם של ילדים רבים, ועל בתי המשפט להעביר מסר חד וברור באשר לחומרתן ולהרתיע את הרבים מפני ביצוען (וראו רע"פ 4181/20 קרוואני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (30.6.2020)).

אכן, נקודת המוצא היא כי יש לתת משקל מיוחד לנסיבותיהם הפרטניות של קטינים ולאפשרות שיקומם על פני מיצוי הדין בעניינם. עם זאת, כבר הודגש בעבר, כי קטינות אינה מעניקה חסינות מפני הרשעה (ע"פ 4176/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (12.1.2020)). יש לאזן בכל מקרה בין האינטרס הציבורי שבהרשעה, ובין נסיבותיו הקונקרטיות של הקטין והאינטרס הציבורי בשיקומו.

10. קשה להפריז בחומרת מעשיו של המבקש, שהציג עצמו לקטינים ככזב כצעירה, ניצל את תמימותם ואת רחמיהם על אותה "נערה" העלולה להיחטף, ואיים עליהם בחורבן העולם; הכול כדי לספק את דחפיו המיניים ורצונו להשיג כוח ושליטה עליהם.

במסגרת מעשיו, ניסה המבקש לגרום לקטין בן 13.5 לבצע מעשה סדום באחיו בן ה-9, עבירה שהעונש בגינה בלבד, קבוע על 20 שנות מאסר; ומשסירב הקטין להיענות לדרישה זו גרם להם המבקש לבצע זה בזה מעשים מגונים כדי לספק את תאוותיו. מעשים אלו, אינם מותרים מקום לאי הרשעה על דרך הכלל, כך אף כאשר מדובר במבצע עבירה שהינו קטין.

זאת ועוד, מצאתי טעם רב בנימוקי דעת הרוב בבית המשפט המחוזי, ובפרט בכך שלא הוכחה פגיעה קונקרטית במבקש, בוודאי שלא במידה כה גבוהה שיש בה כדי להצדיק את ההימנעות מהרשעתו בעבירות שאותן ביצע.

11. לא נעלמה מעיני דרך השיקום הארוכה שעבר המבקש ושעתיד עוד לעבור, כמו גם הנזק שנגרם לו כתוצאה מהשיהוי בהגשת כתב האישום נגדו. ואולם, שיקולים אלו, שהובאו בחשבון בעת גזירת עונשו של המבקש, אין די בהם כדי לאיין את שיקולי ההרתעה והגמול, ולהצדיק את אי-הרשעתו (השוו לרע"פ 5745/19 פלוני נ' מדינת ישראל (23.10.2019)).

12. הבקשה נדחת אפוא.

ניתנה היום, כ"ג בתמוז התש"ף (15.7.2020).

ש ו פ ט

01Jעע_20045930.docx